

Maatalouden kannattavuus heikko

Arto Latukka ja Jukka Tauriainen; MTT

Maatalouden kannattavuus on heikko kaikilla tunnusluvuilla mitattuna sekä muihin yrityksiin että palkansaajiin verrattuna. Tappioita on korvattu velalla ja erityisesti oman pääoman ehtoisilla sijoituksilla, mikä on pitänyt erinomaisena omavaraisuusasteen eli oman pääoman osuuden taseen kokonaisarvosta. Jatkossa mahdollisuus näihin sijoituksiin saattaa heiketä, jolloin ainakin korvausinvestoinnit tulisi kyetä rahoittamaan kannattavalla yritystoiminnalla.

Maatalouden tulosta ja kannattavuutta sekä maatalousyrittäjien ansioita verrataan usein tuotantosuuntien ja alueiden välillä. Seuraavassa maatalouden keskimääräisiä tuloksia verrataan myös muihin yrityksiin sekä palkansaajiin. Esimerkkinä käytetään MTT taloustutkimuksen kannattavuuskirjanpitotuloksia tilivuodelta 2003 (www.mtt.fi/mttl/kirjanpitotilat.html).

Maatalouden vertailu muihin yrityksiin

Maataloustulo saadaan vähentämällä myyntien ja tukien summasta eli tuotoista ostotarvikkeet, maksetut palkat, velkojen korot ja poistot. Se oli keskimäärin noin 22 600 euroa. Maataloustuloa ei voi verrata muiden yritysten pääomalle saamaan tuottoon tai palkansaajien työstään saamaan ansiotuloon, sillä se on korvausta sekä viljelijäperheen työlle että omalle pääomalle. Kun oman työn palkkavaatimus (yrittäjäperheen työtunnit hinnoiteltuna maataloustyöntekijän 11,3 euron tuntipalkalla) ja oman pääoman korkovaatimus (5 %:n korko omalle pääomalle) vähennetään maataloustulosta, saadaan yrittäjänvoitto. Maataloudessa se oli negatiivinen, -22 600 euroa. Tilastoja muista yrityksistä ei ole.

Maatalouden ja muiden yritysten kannattavuutta voidaan kuitenkin verrata oman pääoman tuotto prosentilla. Kun maataloustulosta vähennetään palkkavaatimus, on jäljelle jäävä nettotulos korvausta omalle pääomalle. Oman pääoman tuotto prosentti saadaan, kun nettotulos jaetaan tilikauden keskimääräisellä omalla pääomalla. Maatalouden nettotulos oli negatiivinen, noin -12 900 euroa, jolloin oman pääoman tuotto prosenttikin on negatiivinen, -6,7 %. Yrityksissä voidaan tyytyä vain tilapäisesti näin heikkoon tuottoon.

Maatalouden vertailu palkansaajiin

Kun maataloustulosta vähennetään oman pääoman korkovaatimus, saadaan maataloustyölle korvaukseksi jäävä työansio, joka oli noin 12 900 euroa. Se on kuitenkin korvausta usean henkilön työstä eikä sitä voi verrata muiden ammattiryhmien yhden työntekijän vuosipalkkaan.

Viljelijäperhe teki työtä noin 3 140 tuntia ja esimerkiksi teollisuustyöntekijä 1 590 tuntia vuodessa. Vertailukelpoiset työtuntiansiot saadaan, kun työ- ja vuosiansiot jaetaan työtunneilla. Maataloudessa työtuntiansio oli 4,1 euroa.

Tähän verrattuna maataloustyöntekijän tuntipalkka oli lähes kolminkertainen ja teollisuustyöntekijän nelinkertainen.

Maatalouden sisäiset vertailut

Työtuntiansiossa oman pääoman korkovaatimus huomioidaan etuoikeutettuna ennen palkkavaatimusta. Tuottoprosentissa puolestaan palkkavaatimus huomioidaan etuoikeutettuna.

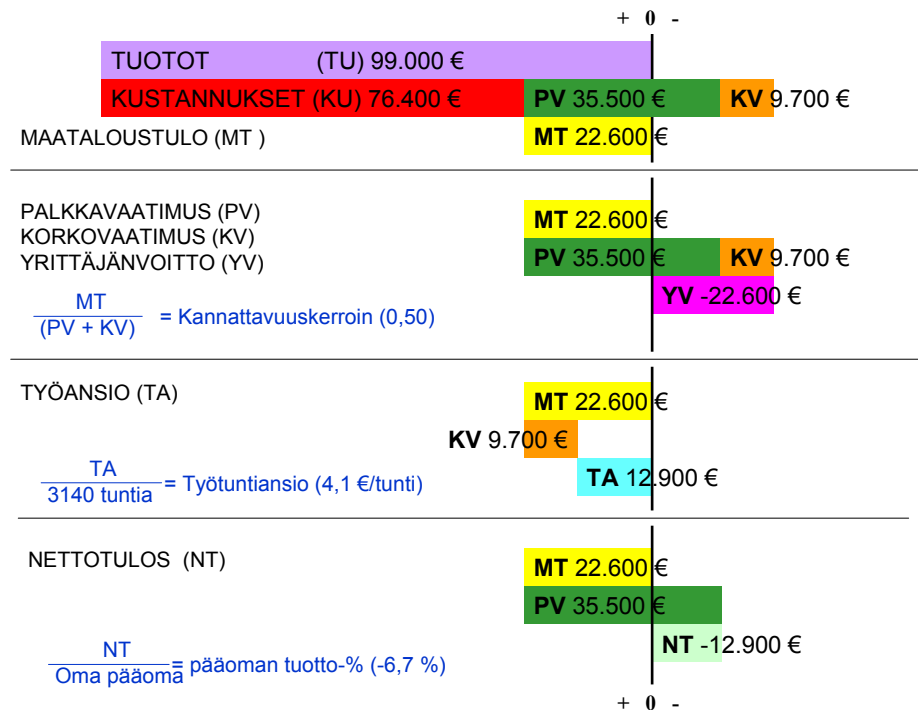
Koska verrataan työ- ja pääomavaltaista tuotantoa keskenään, oma työ ja pääoma tulisi olla tasavertaisia.

Kannattavuuskerrointa laskettaessa maataloustulo jaetaan palkka- ja korkovaatimusten summalla. Kannattavuuskerroin oli 0,50, jolloin omalle työlle ja pääomalle jäi korvaukseksi 50 % tuntipalkka- ja korkotavoitteista. Kun tappio jaetaan tasan omalle työlle ja pääomalle, maatalousyrittäjä sai 5,65 euron tuntipalkan ja 2,5 %:n koron pääomalleen.

Lisätietoja: arto.latukka@mtt.fi, puh. 0400 752 010

jukka.tauriainen@mtt.fi, puh. 5608 6235

puh. (06) 474 6401

Kannattavuuskirjanpidon keskeisten tunnuslukujen laskeminen (esimerkkinä tilivuosi 2003).